

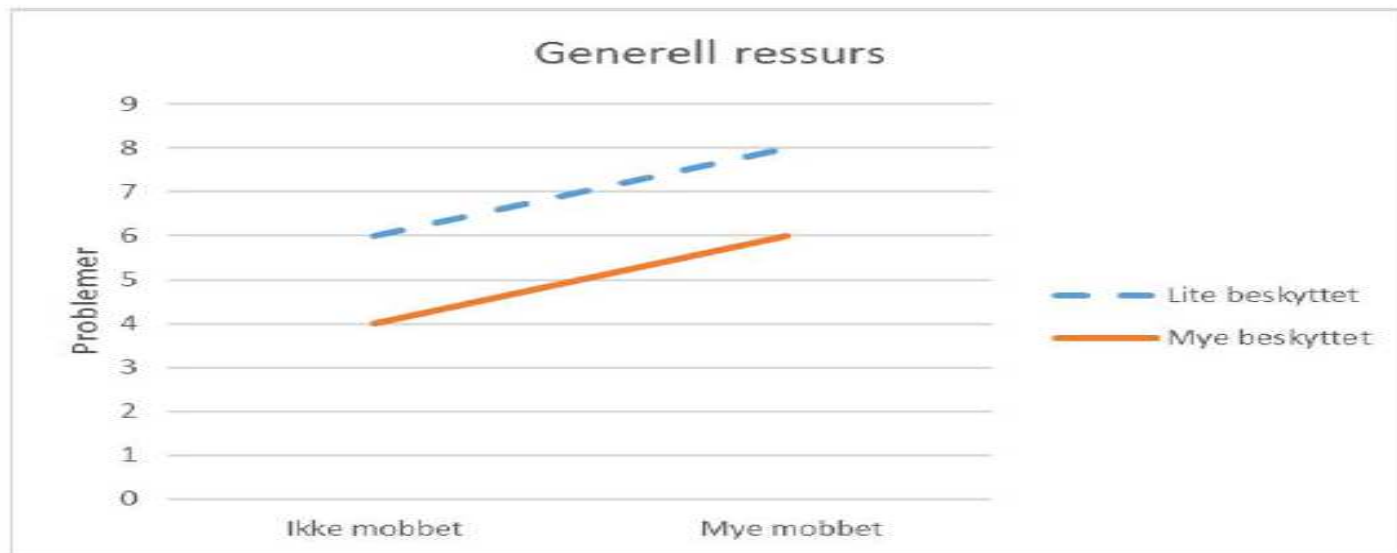
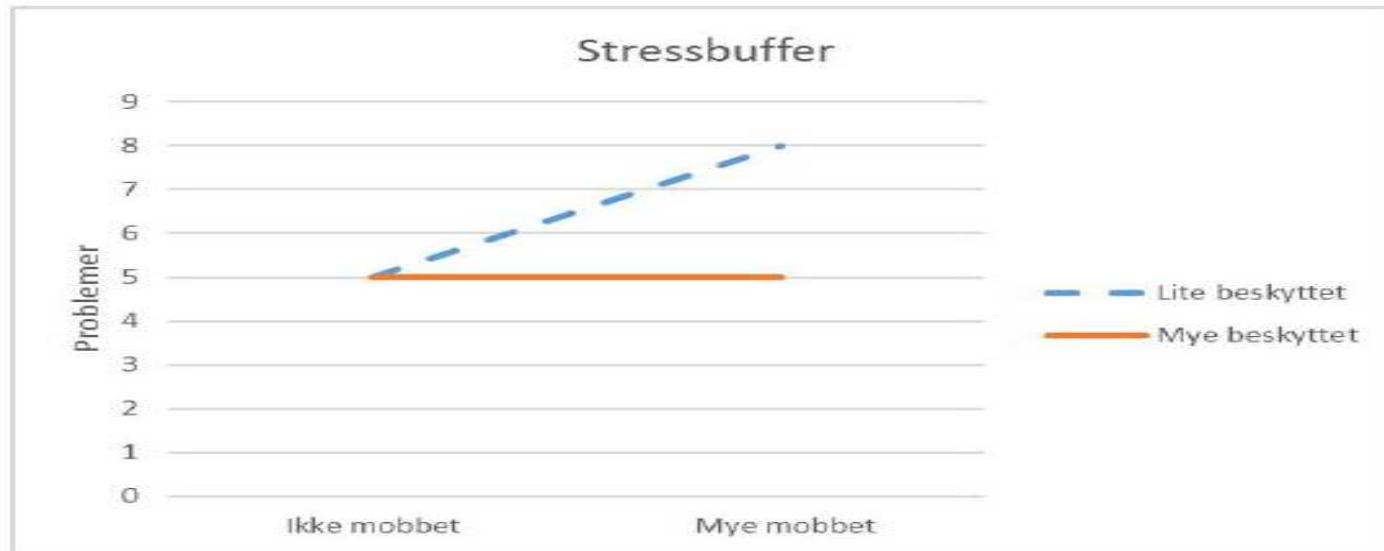
Hva gjør at noen barn som har vært utsatt for mobbing klarer seg bra, mens andre ikke klarer seg like bra?

Kyrre Breivik

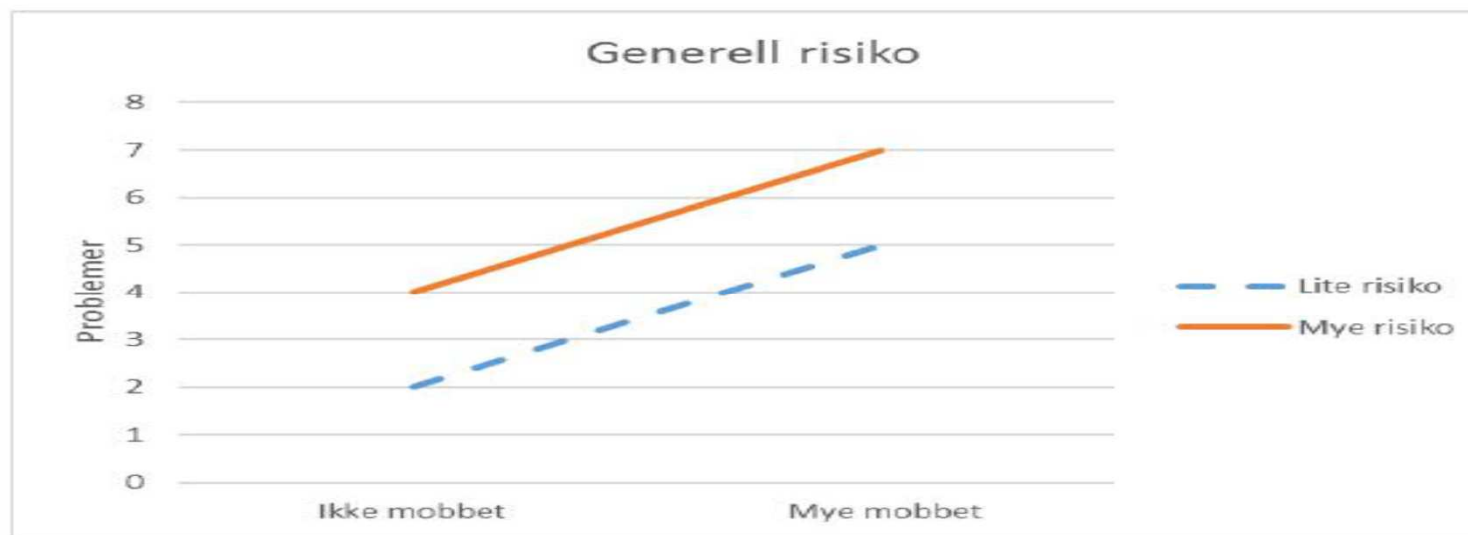
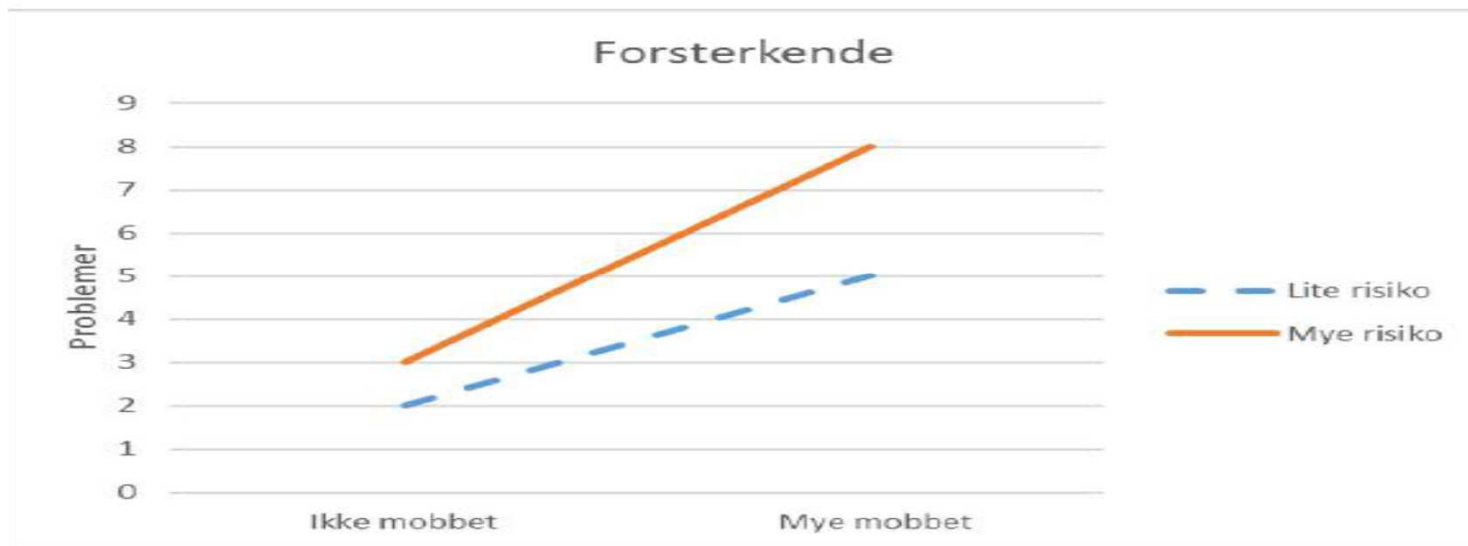
- **Ikke alle barn utvikler like mye problemer som en konsekvens av mobbing**
- Viktig å lokalisere faktorer som kan forklare denne heterogeniteten
- Systematisk i søkebasene Embase, Medline og Psychinfo
- 1022 artikler
- 204 relevante journalartikler, 122 av dem ansett som relevante med hensyn til:
 - genetiske faktorer
 - mestringsstrategier
 - evne til selvregulering
 - attribusjonsstil
 - deltakelse i ulike aktiviteter
 - familieforhold
 - skolemiljøet (inkludert relasjon til skolepersonell)
 - forhold til jevnaldrende

Ytterligere 24 journalartikler ble identifisert på bakgrunn av at det ble referert til dem i andre artikler samt Google Scholar-søk

Beskyttelsesfaktorer

Risikofaktorer

Ulike beskyttelses/risikofaktorer

Genetisk sårbarhet:

- Personer som har gener (5-HTTLPR (l/l)) som hemmer hjernens utnyttelse av signalstoffet serotonin, kan være sårbare for å utvikle depressive symptomer som følge av aggresjon fra jevnaldrende (Benjet mfl., 2010; Iyer mfl., 2013; Sugden mfl., 2010, men se Banny mfl., 2013)

Selvregulering av negative følelser og potensielt destruktiv atferd

- Atferdsproblemer. To longitudinelle studier støtter buffer eller generell ressursmodellen (Kaynak et. al., 2014; Sugimura og Rudolph, 2012)

Attribusjonsstil

- Forskningen gir støtte til at tendensen til å gi seg selv skyld for det som har hendt har en negativ effekt på grad emosjonelle vansker for barn som har opplevd mobbing (Garnefski & Kraaij 2014; Perren mfl., 2013; Prinstein mfl., 2005)
- Uklart om den forsterker eller virker som en generell risiko som er like sterk om en blir mobbet eller ei
- Flere tverrsnitt og longitudinelle studier har funnet at lav mobbeprevalens i klassen kan paradoksalt nok føre til at risikoen for negative utfall knyttet til mobbing/aggresjon øker (Bellmore mfl., 2014; Horrevorts mfl., 2014; Garandeanu mfl., 2016; Hutsing mfl., 2010; Nishina & Juvonen, 2005)

Mestringsstrategier

- Få entydige svar på hvilke mestringsstrategier som er best for å håndtere mobbing men

Evnen til positivt reformulere negative hendelser, samt evnen til å kunne tilgi andre, synes beskyttende

Tendensen til å gruble synes på sin side å kunne være en risikofaktor

Å reagere med aggressivitet og hevn synes å kunne være en risikofaktor

- Noe overraskende har både tverrsnitt og longitudinelle studier gitt meget inkonsistente funn mht om det å søke sosial støtte fra foreldre/venner/lærere fører til mindre negative utfall

Forhold til foreldrene

- 56 (21 longitudinelle) har undersøkt hvorvidt positivt eller negativt forhold til foreldrene eller kan en beskyttende eller risiko effekt på barn som opplever mobbing/aggresjon fra jevnaldrende.
- Generelt sett så gir disse studiene god støtte for at sosial støtte fra foreldrene kan enten virke som en generell beskyttelsesfaktor eller en buffer mot å utvikle emosjonelle vansker, atferdsproblemer og skolevansker hos barn so har opplevd mobbing/aggresjon fra jevnaldrende.
- Tilsvarende støtter studiene at problematiske familieforhold kan virke som en selvstendig risikofaktor eller en forsterker for negative utfall for denne gruppen.

Skoleforhold

- **Skolemiljø** (9 studier). Tverrsnittstudier viser som oftest at et positivt skolemiljø virker beskyttende mot emosjonelle plager, atferdsproblemer og svakere skoleprestasjoner for barn som har blitt eksponert for aggresjon fra jevnaldrende. Longitudinelle studier gir mer sprikende resultater.
- **Forhold til lærere/skolepersonell** (24 studier, 8 longitudinelle). Resultater fra metaanalyser av både tverrsnitt- og longitudinelle studier tyder på at sosial støtte fra lærere kan ha en positiv virkning på barns psykiske helse (Chu mfl., 2010; Rueger mfl., 2016)

En del studier gir støtte til at dette også gjelder for barn som har opplevd aggresjon fra jevnaldrende/mobbing, men videre forskning må til for å mer klarhet i de relativt sprikende resultatene

Forhold til jevnaldrende

- 55 studier (16 longitudinelle)
- Studier gir rimelig konsistent støtte til at opplevd sosial støtte fra venner kan virke beskyttende mot emosjonelle plager
- Når det gjelder andre aspekter angående forholdet til venner (kvalitet, antall venner etc) er resultatene svært sprikende
- Studier som tar med karakteristika ved vennene (f.eks. grad av atferdsproblemer) gir mer konsistente resultater
- Kan skyldes at få studier har tatt hensyn til kjennetegn ved vennen(e)
- Atferdsproblemer hos vennene synes å være en risikofaktor (forsterkende/generell risiko) for å utvikle atferdsproblemer og svakere skolekarakter om en opplever mobbing (Cooley mfl., 2015; Lamarche mfl., 2007; Nakamoto og Schwartz, 2011; Schwartz mfl., 2008).
- I motsatt tilfelle synes venner med lite atferdsproblemer å kunne virke beskyttende mot de samme utfallene

Konklusjon

- I likhet med mye psykologisk forskning har studiene på dette området gitt noe inkonsistente resultater
- De aller fleste studiene er gjort på tverrsnittsdata, noe som oftest er lite egnet til å belyse kausalitet
- Det er særlig behov for studier med store utvalg og som har et longitudinelt design
- På et overordnet nivå gir likevel studiene i alle fall en viss grad av støtte til at velkjente beskyttelsesfaktorer (f.eks. støtte fra foreldre) og risikofaktorer (f.eks. tendens til å legge skyld på seg selv) også synes å gjelde for barn som har opplevd mobbing
- Det er i alle fall lite som tyder på at disse faktorene har en mindre effekt på barn som har opplevd mobbing